

Ze wil geen partij kiezen tussen de overwegend linkse critici van plutocraten en de rijke wereldburgers die ze veelal tot haar bronnen rekent en waarmee ze in seminars zit en op borrels staat. Maar ze is ook niet naïef over herkomst van de vergaarde rijkdom door sommige superrijken.

“Ondernemers zullen altijd proberen monopolist te worden en de grenzen opzoeken. Ze proberen de spelregels in hun voordeel te buigen. Die verleiding blijft er altijd. Dat doen alle ondernemers. Maar ik geloof niet dat alle slechte uitkomsten het gevolg zijn van bewust slecht gedrag.”

BELASTING

Of en zo ja hoeveel belasting de superelites betalen? Freeland zegt dat ze de kwestie van belastingontwijking onder de rijken der rijken in haar boek links heeft laten liggen. “Ik had zoveel meer gewild”, verzucht ze. “Ik had ook een hoofdstuk willen maken over vrouwelijke plutocraten. Maar die waren er gewoon niet. Ja, behalve Oprah Winfrey en Sheryl Sandberg van Facebook misschien. Verder zie ik ze helaas niet. Niet in de wereld van internet en technologie. Niet bij de hedgefondsen en uiteraard helemaal niet onder de Russische

15 Kensington Palace Gardens, de woning van de op één na rijkste inwoner van Groot-Britannie, Leonid Blavatnik. Hij kocht het pand voor 41 miljoen pond in 2004. geschatte waarde na renovatie: 200 miljoen pond.

VEEL PLUTOCRATEN HEBBEN EIGENZINNIGE OPVATTINGEN OVER BELASTINGEN, STELT FREELAND

oligarchen. “De hele plutocratie is een patriarchische cultuur.”

Belastingheffing interesseert Freeland wel degelijk. “De bredere achterliggende vraag is of er überhaupt wel regels zijn voor wereldwijd opererende plutocraten om belasting te heffen. Het wordt steeds moeilijker. Horen ze wel bij een land?”

Veel plutocraten hebben volgens Freeland bovendien eigenzinnige opvattingen over belastingen. “Ze hebben hun liefdadigheidsinstellingen en vinden dat ze daarmee voldoende terug doen voor de maatschappij.” Freeland laat doorschemeren dit soms bespottelijk te vinden. Veel plutocraten zien liefdadigheid als een rechtvaardiging voor het betalen van minder belastingen. Over deze vrijwillige belasting onder het mom van liefdadigheid wordt ook vaak geen verantwoording afgelegd.”

FILANTROKAPITALISTEN

Liefdadigheid bevredigt de elites in moreel opzicht. Maar het levert ze ook rendement op. Freeland onderstreept dat plutocraten met een niet al te sterke reputatie via deze

weg maatschappelijke acceptatie kunnen organiseren. Het maakt ze soms zelfs onsterfelijker als een concertzaal, een vleugel van een museum of een universiteitsgebouw naar ze wordt vernoemd. In haar boek wijst Freeland erop dat deze “filantrokapitalisten” hun gelddonaties niet zelden gebruiken “om politieke plannen te steunen die naadloos aansluiten bij hun eigen zakelijke belangen of de belangen van de plutocratische klasse als geheel”. Ze noemt als voorbeeld de miljardairsbroers Koch, Amerikanen met Nederlandse wortels, die nu zouden jagen op een krantenconcern in de VS.

Een ander risico van de opkomst van deze superklasse is volgens Freeland dat een gesloten netwerk ontstaat. In de *winner takes all*-economie die Freeland beschrijft hebben plutocraten democratie en de middenklasse volgens haar niet meer nodig. “In een economie waar alleen de winnaar er met deze prijzen vandoor gaat is het dringen aan de top”, aldus Freeland.

Leden van de superelite leven volgens Freeland in hun eigen

Aditya Mittal

Lakshmi Mittal

STAALFAMILIE

Lakshmi Mittal bouwde de kleine Indiase staalfabriek van zijn vader uit tot het grootste staalimperium ter wereld. Geschat vermogen: ruim 20 miljard dollar. Zoon Aditya (27) is financieel directeur bij ArcelorMittal.